

Regelverk for økologisk landbruksproduksjon

Betegnelsen økologisk landbruk er rettslig beskyttet i «Forskrift om produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler», fastsatt av Landbruks- og matdepartementet og Nærings og fiskeridepartementet. Det er ikke tillatt å markedsføre landbruksprodukter som økologiske hvis de ikke er produsert og kontrollert i henhold til forskriften. Ny økologiforskrift og oppdatert EU-regelverk for økologisk produksjon ble gjeldende i Norge fra 18. mars 2017.

Mattilsynet er kontrollmyndighet for økologisk landbruksproduksjon. Organisasjonen *Debio* har fått delegert myndighet av Mattilsynet for å utøve tilsyn med økologisk landbruksproduksjon i Norge. Tilsynet består av kontroll og godkjenning i henhold til Økologiforskriften. *Debio* utfører årlige inspeksjoner hos alle som deltar i kontrollordningen, og som ønsker å bruke Ø-merket (og eventuelt Demeter-merket i tillegg). *Debios* kontroll omfatter gårdsbruk, anlegg for akvakultur, foredlingsbedrifter, pakkerier, omsetningsledd, serveringssteder og importører. Ø-merket er forbrukernes garanti for at en vare er økologisk. Alle spisesteder som ønsker å markedsføre økologisk mat kan synliggjøre satsingen ved hjelp av *Debios* serveringsmerker i bronse, sølv eller gull. *Debio* utfører også kontroll og sertifisering på grunnlag av egne, privatrettslige regelverk. Slike regelverk gjelder for områder som ikke er regulert av økologiforskriften, men gir de samme rettighetene til bruk av Ø-merket. Dette gjelder økologiske juletrær, pyntegrønt og potteplanter til pynt og økologisk kosmetikk.

I Norge har vi bare ett regelverk og ett merke for økologisk produksjon, i motsetning til mange andre land som kan ha et offentlig og et eller flere private merker. I tillegg til de generelle reglene for økologisk produksjon er det tilleggsregler for biologisk-dynamisk drift og bruk av Demeter-merket.

På oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet har Mattilsynet i samarbeid med *Debio* utformet to regelverksveiledere. En som gir informasjon om regelverket for økologisk landbruksproduksjon, og en for foredling, lagring, import og omsetning av landbruksprodukter, næringsmidler og fôrvarer. I veilederne gis det utfyllende beskrivelser av regelverket som gjelder på økologiområdet. Veilederne skal også bidra til aktiv, ensartet og samordnet forvaltning på området.

Regelverksveilederen for økologisk landbruk inneholder prinsipper og målsetning for økologisk landbruk, i tillegg til generelle krav og bestemmelser for plantedyrking, husdyrhold og birøkt. Lister for godkjente gjødsel- og jordforbedringsmidler, plantevernmidler, fôrmidler, produkter til rengjøring og desinfisering og lister over største tillatte dyretetthet både innendørs og utendørs er også angitt.

Forespørsler om regelverk, inspeksjon og godkjenning kan rettes til:

Debio, Østre Blixrudvei 7, 1940 Bjørkelangen. Tlf.: 63 86 26 50. E-post: kontor@debio.no.
Det finnes også nyttig informasjon på internett: www.debio.no og www.mattilsynet.no

Omlegging av garden til økologisk drift

Omlegging av gardsdrifta skjer ofte gradvis over noen år. Ny kunnskap er nødvendig, kanskje nye redskaper, og jorda legges om skifte for skifte. Slik høster «ferske» økobønder erfaringer underveis, uten at konsekvensene blir for store. Faglig hjelp til omlegginga får du gjennom medlemskap i en av de regionale enhetene til Norsk Landbruksrådgivning, som har kompetanse innen økologisk landbruk. Er du interessert i omlegging kan du få «Økologisk Førsteråd», det vil si en gjennomgang og vurdering av muligheten for økologisk drift på din gard. Ordningen er gratis og omfatter besøk av en landbruksrådgiver og en enkel rapport om mulig økologisk drift på garden. Kontakt Norsk Landbruksrådgivning tlf.: 902 03 317, eller nlr@nlr.no. Norsk Landbruksrådgivning arrangerer kurs- og markdager, gir personlig veiledning og sørger for at du treffer andre bønder i samme situasjon. Mye informasjon finnes også på hjemmesiden, www.nlr.no/raadgivningstilbud/nlr-okologisk/. Som medlem av en rådgivningsenhet kan du få medlemsbladet «Økologisk landbruk», et fagtidsskrift med forsøksresultater, gardsreportasjer og annet aktuelt lesestoff.

TINE tilbyr en rådgivningspakke med økologisk førsteråd til aktuelle kandidater som vurderer omlegging til økologisk melkeproduksjon.

Informasjon om tilskudd finnes på hjemmesiden til Landbruksdirektoratet: www.landbruksdirektoratet.no. For å motta tilskudd til økologisk drift må man være tilsluttet Debio-ordningen.

Det finnes også mye nyttig fagstoff på nettstedet www.agropub.no som driftes av Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK).

Økologisk Norge (tidligere Oikos) - er en ideell medlemsorganisasjon for økologisk produksjon og forbruk. Medlemskap, abonnement på fagbladet Ren Mat og informasjon om omsetning av økologiske varer, får du ved henvendelse til Økologisk Norge, Engebrets vei 3, 0275 OSLO. Tlf.: 24 12 41 00, eller: www.okologisknorge.no

Avlingsnivå i økologisk drift

Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) har samlet resultater fra avlingsregistreringer i ulike kulturer (blant annet eng, korn, grønnsaker og frukt) fra både praktisk drift og forsøk. Nedenfor gjengis noen gjennomsnittstall fra dette materialet.

Avlinger i økologisk eng, gjennomsnitt fra praktisk dyrking i perioden 2003 til 2014. Resultat fra to slåtter bortsett fra i Nordland, Troms og Finnmark der det er tall fra én slått. Oppgitt som kg tørrstoff per dekar (kg TS/daa) eller førenheter mjølk per dekar (FEm/daa). Antall registreringer i parentes.

Fylke	2003	2004	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Middel
Østfold				780								780 (1)
Akershus		768	753	558	1008							812 (14)
Hedmark					754*							754 (4)*
Vest Agder				735*								735 (8)*
Rogaland				585								590 (3)
Hordaland	601			767	694							746 (6)
Nordland						413			438	533		479 (8)
Troms				419*		413			438	604	262	443 (28)
Finnmark		208	510	596	344							456 (8)**

*= FEm/daa

**= inkludert 2 registreringer fra 2006

Avlinger i økologisk eng, sum av tre slåtter, gjennomsnitt fra praktisk dyrking i perioden 2003 til 2013. Oppgitt som kg tørrstoff per dekar (kg TS/daa). Antall registreringer i parentes.

Fylke	2003	2004	2005	2007	2008	2009	2010	2012	2013	Middel
Østfold				1 027	890	803	794			843 (8)
Akershus		907	911		1 374					975 (13)
Rogaland	1303				568					1 009 (5)
Møre & Romsdal								909	540	725 (2)

Avlinger i økologisk grønnfôr og krosset bygg, gjennomsnitt fra praktisk dyrking i perioden 1999 til 2010. Oppgitt som kg tørrstoff per dekar (kg TS/daa) og fôrenheter mjølk per dekar (FEm/daa).

Grønnfôrblanding	Kg TS/daa	FEm/daa	Antall
Korn, erter, vikke, it.raigras	410	355	7
Korn og ert	478	433	4
Ert	716		5
Raps, it.raigras	497	474	3
Krosset bygg		244	10

Totalavling og salgsavling av økologisk dyrkede poteter og grønnsaker, gjennomsnitt fra praktisk dyrking i perioden 1999–2013, i kg/daa.

	Totalavling kg/daa	Salgsavling kg/daa	Antall registreringer
Poteter	2 305	1 153	13 (8)*
Gulrot	3 379	2 307	17 (14)*
Kepaløk	2 035	1 250	3 (2)*
Hodekål	4 020	3 000	5
Blomkål	3 200	2 175	1 (2)*
Kålrot	3 500		2

*= antall registreringer for salgsavling

Gjennomsnittlig totalavling av økologisk dyrket korn, erter og åkerbønner. Resultatene er fra forsøksfelt i perioden 2001–2015.

	Totalavling Kg/daa	Antall registreringer
Bygg	352	165
Havre	379	188
Vårhvete	308	114
Høsthvete	410	2
Vårspelt	225	4
Høstspelt	257	4
Emmer	187	3
Rug	378	2
Rughvete	402	2
Svedjerug	232	2
Erter	762	4
Åkerbønner	458	6

Avdrått – melkekyr, resultater fra økologiske gårder

I økologisk landbruk baserer man produksjonen mest mulig på ressursene som finnes på den enkelte gård. Føret skal være av økologisk opprinnelse.

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig avdråttresultat og kraftfôrforbruk i økologiske buskaper fra 2008 til 2016 (kilde: TINE).

Middel årsavdrått, kraftfôrandel og førenheter kraftfôr per 100 kg energikorrigert melk for økologiske buskaper med registreringer hele året i Kukontrollen.

År	Ant. øko-buskaper	Kg melk per årsku	Kg EKM* per årsku	Kraftfôr-Prosent	FEm kraftfôr per 100 kg EKM
2008	281	6 234	6 448	29,7	22,8
2009	270	6 381	6 582	30,0	22,8
2010	339	6 601	6 752	32,5	23,8
2011	356	6 722	6 771	32,7	24,7
2012	344	6 853	6 947	33,3	25,9
2013	329	7 046	7 073	33,7	25,7
2016	267		7 113		24,2
2017	264		6 916		24,7

*EKM=energikorrigert melk

Omsetning av økologiske produkter

En stor del av de økologiske produktene omsettes gjennom de store omsetningsorganisasjonene. En del meierier taper økologisk melk og produserer økologisk rømme og ost. Nortura og en del private slakterier omsetter økologisk kjøtt. Nortura omsetter også økologiske egg. En del av de økologiske produktene omsettes også ved direkte salg, torgsalg og abonnementsordninger, bl.a. grønnsaker, poteter, frukt og bær, eller videreføres ved gardsystemer eller andre mindre foredlingsvirksomheter.

Merpris for økologisk kumelk

Tine Norske Meierier har som mål at 6 % av melken som TINE mottar skal være økologisk. I 2017 var andelen økologisk melk 3,6 % og anvendelsesgraden 58 %. Målet er å øke anvendelsesgraden til 80 %. Når anvendelsesgraden øker, øker også lønnsomheten og bruttofortjenesten.

Merpris til melkeprodusenter er kr 75 øre/liter for godkjent økologisk melk, under forutsetning av at man får leveranseavtale med TINE. TINE har behov for mer økologisk melk. Produsenter som søker til meieriet i Harstad eller som holder til i fjellregionen i Hedmark og Sør-Trøndelag har fått mulighet for inngåelse av leveranseavtaler. Når markedet gir rom for det, tegnes avtaler med nye økologiske produsenter. Derfor oppfordres alle som vurderer omlegging til økologisk drift, til å ta kontakt med TINE, også de som faller utenom de to områdene Harstad og Røros. Merprisen gjelder kun kumelk, det gis ikke merpris for økologisk geitemelk.

Merpris for økologisk kjøtt

Nortura har avtaleordning for økologiske slakt. Nortura ønsker nå å øke satsingen på økologisk storfekjøtt, og åpner for å tegne nye avtaler både med de som allerede har avtaler og med nye produsenter. For å få avtale kreves medlemskap i Nortura, Debiogodkjenning og at hele produksjonen må leveres til Nortura. Merpris for økologiske slakt gis bare for slakt levert innenfor inngått avtale.

Økologisk storfe, sau og lam kan leveres som økologiske, men dersom leveransen ikke er innenfor inngått avtale, avregnes økoslakta som konvensjonelle slakt til gjeldende avregningspriser.

Nortura gir følgende merpriser på økologisk kjøtt levert innenfor inngått avtale:

Storfe

Øko-pristillegg:

Alle storfe unntatt kalv:

- Øko-pristillegg kr 0,50 per kg.

Øko-kvalitetstillegg:

Gjelder kun ung okse, ung ku, kvige og kastrat:

- Øko-kvalitetstillegg: kr 6,50 per kg.
For å oppnå øko-kvalitetstillegg stilles følgende krav til slaktet:
- Slaktevekt: fra 200 kg
- Slakteklasse: P+ eller bedre
- Fettgruppe: fra 1

Sau og lam

Økologisk ungsau/sau:

- Pristillegg kr 1,00 per kg fra uke 1 til 11 og fra 31 til 48

Økologisk stjernelam:

- Pristillegg kr 3,00 per kg i uke 1 til 11 og fra 31 til 45
For å oppnå pristillegg på økologiske stjernelam stilles følgende krav til slaktet:
- Slaktevekt: 15,1 kg og mer
- Slakteklasse: O+ eller bedre
- Fettgruppe: 1+, 2-, 2, 2+, 3- og 3

Kalv, vær, geit, kje, og gris

Disse produktene har ikke økologisk varestrøm hos Nortura og får ikke tillegg i prisen.

Andre slakterier

En del private slakterier tar også imot økologiske slakt. Merprisene fra private slakterier vil avvike og variere fra det som er skrevet ovenfor og må sjekkes i hvert enkelt tilfelle.

Merpris for økologiske egg

Både eggsmvirket (Nortura) og private omsetningsledd tar imot økologiske egg, og betaler en merpris for disse. Det er store prisforskjeller mellom ulike mottagere av økologiske egg. Hos Nortura gis det merpris for størrelse L og M. Merprisen for disse er kr 8,90 – 9,90 – 11,90 per kg, avhengig av om man sammenligner med Solegg fra frittgående høner, egg fra frittgående høner eller egg fra høner i miljøinnredning. Gjennomsnittlig merpris til produsent i 2017 var 9,47 kr over prisen på konvensjonelle egg i størrelse M og L fra frittgående høner. Andelen økologisk av totalt leverte egg utgjorde 6,6 % i 2017.

Merpris for økologisk korn, erter og bønner

Flere møller tar imot økologisk førkorn, matkorn, erter og bønner. Prisfastsettelsen for økologisk korn tar utgangspunkt i lokal prisfastsettelse for konvensjonell vare med et pristillegg for økologisk korn. Merpris for økologisk vare varierer fra mølle til mølle, Felleskjøpet har følgende økotillegg i sesongen 2017/18:

Mathvete, førhvete og bygg: kr 1,40 per kg

Matrug: kr 1,00 per kg

Førrug, havre og erter: kr 1,20 per kg

Spelthvete, matkvalitet: kr 4,25 per kg

Rughvete, åkerbønner og oljefrø: kr 1,30 per kg

Spelthvete, førkvalitet: kr 0,80 per kg

Merpris for økologiske poteter, grønnsaker, frukt og bær

Sammenlignet med konvensjonelt dyrkede grønnsaker, poteter og frukt tas det som regel ut en høyere pris i markedet for tilsvarende økologiske produkter. Merprisen som tas ut i markedet varierer gjennom sesongen avhengig av tilførsel, kvalitet, marked, profilering i butikk osv. I 2017 var gjennomsnittlig merpris per kg til produsent 5,16 kr for poteter, 8,01 kr for gulrøtter og 5,65 kr for epler.

Merkostnader for økologisk kraftfôr

Merkostnaden for økologisk kraftfôr varierer med markedstilgangen på økologisk korn gjennom året. Gradvis har de ulike kraftfôrslagene fått prisdifferanser som ligger jevnere opp mot hverandre, og i september 2018 var merkostnaden både for økologisk drøvtyggerfôr, fjørfefôr og svinefôr på omtrent kr 1,80 per kg (variasjon 1,65-2,20). Høyest merkostnad var det for økologisk kraftfôr til fjørfe.

Andre driftsmidler i økologisk drift

Alle godkjente økologiske driftsmidler er tillatt. En oversikt over tillatte driftsmidler finnes på hjemmesidene til Debio. Debios driftsmiddelregister skal gjøre det enklere å finne og formidle informasjon om driftsmidler som kan brukes i økologisk produksjon. Driftsmiddelregisteret inneholder både driftsmidler som er økologisk godkjent, og konvensjonelle driftsmidler som er tillatt brukt i økologisk produksjon.

Planleggingsprogram

Norsk landbruksrådgiving, TINE og Norsk senter for økologisk landbruk har planleggingsprogram for å kunne beregne økonomiske konsekvenser av omlegging og økologisk drift, henholdsvis «PlanA», «Ørt» og «Planleggingsprogrammet».

Økologisk melkeproduksjon – kalkyler

Fôrforbruk og variable kostnader per kuenhet (1 årsku + 0,30 påsett kalv per årsku) ved varierende avdråttsnivå. Levende vekt 585 kg.

Fôrslag	Fôrkostnad Kr/FEm	Melkeytelse 6 500 kg ¹⁾	Melkeytelse 7 000 kg ¹⁾	Melkeytelse 7 500 kg ¹⁾
Surfôr/høy/beite	0,72 ²⁾	4 540	4 540	4 555
Økologisk kraftfôr	5,42 ³⁾	1 715	1 940	2 150
Fôrforbruk	FEm	6 255	6 480	6 705
Fôrkostnad	Kr	12 570	13 790	14 950
Andre variable kostnader ⁴⁾	"	3 560	3 560	3 560
Sum variable kostnader	"	16 130	17 350	18 510

Produksjonsinntekter og dekningsbidrag per kuenhet ved varierende avdråttsnivå.

Melkeytelse	Produksjonsinntekt ⁵⁾	Dekningsbidrag per kuenhet ⁶⁾⁷⁾
6 000 kg	37 010	26 380
6 500 kg	39 550	27 640
7 000 kg	42 080	28 950
7 500 kg	44 620	30 330

Arealkrav og dekningsbidrag per dekar⁶⁾⁷⁾ ved varierende ytelse og grovfôravling.

Netto grovfôravling FEm/daa:	250	300	350
Dekar grovfôr per kuenhet:	18	15	13
Melkeytelse = 6 000 kg	1 465	1 760	2 030
Melkeytelse = 6 500 kg	1 535	1 840	2 125
Melkeytelse = 7 000 kg	1 610	1 930	2 225
Melkeytelse = 7 500 kg	1 685	2 020	2 335

- 1) Kalvemelk og eget bruk/svinn 450 liter, leveransen i eksemplene blir da henholdsvis 5 375, 5 860, 6 345 og 6 830 liter
- 2) Prisen for grovfôret inkluderer kostnader til: såfrø 0,23 kr per FEm, kalk 0,26 kr per FEm (kalking hvert 8. år) og ensileringsmiddel 0,29 kr per FEm.
- 3) Økologisk kraftfôr godkjent og merket med Ø-merke.
- 4) Veterinær, inseminering, medisin, forbruksartikler og annet.
- 5) Melkepris er meieriets basispris kr 4,47 per liter pluss merpris for økologisk melk kr 0,75 per liter, til sammen kr 5,22 per liter. I tillegg kommer distriktstilskudd og driftstillegg for melk. 84 kg kuskalk til 45,22 kr per kg. Distriktstilskudd til kjøttprisen kommer i tillegg. Merpris for leveranse av økologisk kjøtt kr 0,50 per kg er inkludert i prisen. Inntekter fra 0,70 kalv (0,30 til påsett) utgjør 5 103 kr.
- 6) Tilskudd til økologisk grovfôrareal og økologisk husdyrhold er inkludert.
- 7) Produksjonstillegg for husdyrproduksjon, areal- og kulturlandskapstillegg, distriktstilskudd på melk og kjøtt og driftstilskudd på melk kommer i tillegg. Avgift til Debio og bunnfradrag er ikke med.

Økologisk sauehold – kalkyler

Fôrforbruk, variable kostnader, dekningsbidrag og arealkrav per vinterfôra sau (vfs) ved varierende avdrått, fôrforbruk og avlingsnivå.

Levendevekt, kg		70	90			
Lammetall voksne søyer		1,78	1,93			
Lammetall åringer		1,17	1,32			
Påsettprosent, %		20	20			
	Fôrkostnad,	FEm	per vfs:			
Fôrslag:	kr/FEm:					
Grovfôr og beite ¹⁾	0,88 ²⁾	340	390			
Økologisk kraftfôr	5,55	40	50			
Fôrforbruk	FEm per vfs	380	440			
Fôrkostnad	Kr	530	610			
Andre variable kostnader ³⁾	Kr	310	310			
Sum variable kostnader	Kr	840	920			
<i>Kg kjøtt totalt per vfs</i>		35	40			
Produksjonsinntekter per vfs ⁴⁾	Kr	2 250	2 480			
Tilskudd til økol. Lammeslakt og sauer	Kr	600	600			
Dekningsbidrag per vfs ⁵⁾ , kr		2 010	2 160			
Nettoavling, FEm per dekar	210	240	280	210	240	280
Arealbehov, dekar per vfs	1,6	1,4	1,2	1,9	1,6	1,4

- 1) Fôrmengde til 6 måneders innefôring, 2 uker beiting om våren og 3 uker om høsten.
- 2) Inkluderer såfrø (fornyng hvert 6.år), kalk (kalking hvert 8. år) og ensileringsmidler.
- 3) Værhold, veterinær, medisin og beiteleie m/frakt.
- 4) Kjøttpris uten distriktstilskudd er satt til kr 38,89 per kg for lammekjøtt og kr 0,19 per kg for sauekjøtt. Merpris for økologisk lammekjøtt med stjernelamkvalitet er kr 3,00 og for sauekjøtt kr 1,00 per kg. Det er forutsatt at 85 % av lammene klassifiseres i O+ eller bedre og oppnår stjernelamkvalitet.
- 5) Distriktstilskudd, driftstilskudd, grunntilskudd, produksjonstillegg, areal- og kulturlandskapstillegg, tilskudd til økologisk areal og tilskudd til innmarks- og utmarksbeite kommer i tillegg. Avgift til Debio og bunnfradrag er ikke med.

Økologiske kastrater – kalkyler

Dekningsbidrag og arealkrav per slakt

Forslag	Førkostnad Kr/FEm	Kastrat slaktevekt 260 kg, 26 mnd.	
		FEm	
Grovfôr og beite	0,81	2 200	
Beite i utmark	0,00	750	
Melkeerstatning ¹⁾	24,60	50	
Økologisk kraftfôr	5,42	440	
Fôrforbruk	FEm	3 440	
Førkostnad ²⁾	kr	5 410	
Innkjøp av kalv ³⁾	kr	4 200	
Andre variable kostnader ⁴⁾	kr	600	
Sum variable kostnader	kr	10 210	
Kjøttpris+merpris⁵⁾	Prod.innt.	Dekningsbidrag, kr per slakt⁶⁾	
kr/kg	kr	uten økot. husd.	inkl. økot. husd.
47,00 + 7,00	14 040	3 830	5 230
50,00 + 7,00	14 820	4 610	6 010
52,00 + 7,00	15 340	5 130	6 530
Netto grovfôravling, FEm per dekar		280	
Dekar grovfôr per slakt		8,0	
Kjøttpris + merpris⁵⁾		Dekningsbidrag, kr per dekar ⁷⁾	
kr/kg		Uten økotilsk.	Inkl. økotilsk.
47,00 + 7,00		470	850
50,00 + 7,00		580	950
52,00 + 7,00		640	1 020

Økologiske okser – kalkyler

Dekningsbidrag og arealkrav per slakt

Forslag	Førkostnad Kr/FEm	Okse slaktevekt 280 kg, 20 mnd	
		FEm	
Grovfôr og beite	0,73	2 765	
Melkeerstatning ¹⁾	24,60	50	
Økologisk kraftfôr	5,42	605	
Fôrforbruk	FEm	3 370	
Førkostnad ²⁾	kr	6 760	
Innkjøp av kalv ³⁾	kr	4 200	
Andre variable kostnader ⁴⁾	kr	550	
Sum variable kostnader	kr	11 510	
Kjøttpris+merpris⁵⁾	Prod.innt.	Dekningsbidrag, kr per slakt⁶⁾	
kr/FEm	kr	uten økot. husd.	inkl. økot. husd.
47,00 + 7,00	15 120	3 610	5 010
50,00 + 7,00	15 960	4 450	5 850
52,00 + 7,00	16 520	5 010	6 410
Netto grovfôravling, FEm per dekar		280	
Dekar grovfôr per slakt		10	
Kjøttpris + merpris⁵⁾		Dekningsbidrag, kr per dekar ⁷⁾	
kr/kg		Uten økotilskudd	Inkl. økotilskudd
47,00 + 7,00		360	750
50,00 + 7,00		445	835
52,00 + 7,00		500	890

- 1) I besetninger hvor det kun produseres økologisk kjøtt, kan det brukes melkeerstatning, fordi det ikke finnes noe godt økologisk alternativ. Kastrater eller okser som fôres med melkeerstatning eller konvensjonell melk, vil ikke være økologiske før karenstiden på 12 måneder er over.
- 2) Inkluderer kostnader til økologiske såfrø (fornyng hvert 4.år), kalk (hvert 8.år) og fôrkonservering.
- 3) Innkjøpte dyr må være økologiske.
- 4) Veterinær, medisiner og forbruksartikler m.m.
- 5) Distriktstilskudd kommer i tillegg til kjøttprisen. Merprisen for økologisk kjøtt forutsetter avtale med Nortura, slaktekvalitet klasse P+ eller bedre og fettgruppe fra 1.
- 6) Produksjonstillegg til husdyrproduksjon, areal- og kulturlandskapstillegg, driftstillegg, distriktstilskudd og økologisk tilskudd til areal kommer i tillegg. Tilskudd til økologiske husdyr er med i ett av alternativene. Avgift til Debio og bunnfradrag er ikke med.
- 7) Produksjonstillegg til husdyrproduksjon, areal- og kulturlandskapstillegg, distriktstilskudd og driftstillegg kommer i tillegg. Tilskudd til økologiske husdyr og til økologisk grovfôrareal er inkludert.

Økologisk mathvete – kalkyler

Variable kostnader, kr per dekar

Kostnadsart	Mengde per daa, kg	Pris kr	Kostnad per daa Kr
Såkorn (hvete), innkjøpt	12 ¹⁾	8,40	100
Underkultur, hvitkløver	0,30	150	45
Rensing	12	0,80	10
Husdyrgjødsel, tonn	2	50	100
Kalk	30	1,84	55
Leid transport, 12 øre/kg (400 kg)	400	0,12	50
Sum variable kostnader ²⁾			360

Dekningsbidrag ³⁾ per daa ved ulike avlingsnivå

Pris + Merpris ⁴⁾ kr per kg	Økologisk Tilskudd kr per daa	Avling, kg per daa				
		200	250	300	350	400
3,36 + 1,40	375	965	1 205	1 445	1 680	1 920

Økologisk bygg – kalkyler

Variable kostnader, kr per daa

Kostnadsart	Mengde per daa, kg	Pris kr	Kostnad per daa
Såkorn (bygg), innkjøpt	11	7,75	85
Rensing	11	0,80	10
Husdyrgjødsel, tonn	2	50	100
Kalk	30	1,84	55
Leid transport, 12 øre/kg (400 kg)			50
Sum variable kostnader ¹⁾			300

Dekningsbidrag ³⁾ per daa ved ulike avlingsnivå og priser

Pris + Merpris ⁴⁾ kr per kg	Økologisk Tilskudd kr per daa	Avling, kg per daa				
		200	250	300	350	400
2,84 + 1,40	375	920	1 135	1 345	1 560	1 770

- 1) Innkjøp av såkorn hvert 2. år.
- 2) Utgifter til ugrasharving er ikke med. Ved leie av skurtresker inkluderes leien i variable kostnader, ikke med her.
- 3) Areal- og kulturlandskapstillegg kommer i tillegg. Tilskudd til økologisk areal er inkludert i dekningsbidraget.
- 4) Merpris for levering av økologisk korn til Felleskjøpet er kr 1,40 pr kg for mathvete og bygg i sesongen 2018/19.